

מסורת הש"ס

(א) [פי' הר"ן על משנה
זו תמצא לעיל ג.],
(ב) [סנהדרין נט: א.], (ג) [צ"ל
לישראל כדלמאם במשנה
שבמסניות], (ד) [בסנה"מ
הג"י אס, ה.], (ה) [צ"ב פז,
ו] [מתלים א.], (ו) [רש"א
הגיה ולא הו, ה.], (ז) [צ"ל
כשואל,

תורה אור השלב

1. וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים אֶל
אַבְרָהָם אַל יִרֶע בְּעֵינֶיךָ
עַל הַנֶּעָר וְעַל אֲמָתְךָ כֹּל
אֲשֶׁר תֹּאמַר אֵלַיךְ שָׂדֵה
שָׁמַע בְּקֹלָהּ כִּי בִיחָק
יִקְרָא לָהּ זֶרַע:
בראשית כא יב

הגהות הב"ח

(6) גַּם וְהָא מַצּוֹתֵינוּ
וּמִינֵהוּ אֵלֶּם אֶתְּמַר
הַיְּהוּדִים וְהַכְּנָעִי
דַּעֲבָדֵי עוֹשִׂין וְהָאִם
מִזּוּרִין: (7) רִשִׁי דִּי
הָאֵל וְהַשְׁבִּיעַ
סוֹכְסִים הַהוּרָה דַּעֲבָדֵי
עוֹשִׂין אֶלֶל אִין מִזּוּרִין
לִפְתִּיךְ מוֹמֵר וְהָאֵל
לִשְׁכֵּינָא: (8) וְהָאֵל
וְאִין שׁוֹמֵעִין וְכוּ' שְׂכַסְבִּיל
מְדוּרָה אִין מוֹכֵר: (9) וְהָאֵל
הַקֹּחַ וְהַלֵּק כְּמוֹ כִּלֵּי הַפֶּסֶד
וְהָאֵלכִי וְהָאֵלמָה
שְׂכַסְבִּיל כְּמוֹ כִּלֵּי מוֹכֵרִים
הַפֶּסֶד: (10) וְהָאֵלמָה
לִקּוֹחַ: (11) וְהָאֵלמָה
קִסְבֵּר הַנָּחַל: (12) וְהָאֵל
תַּקְרִי וְכוּ' שְׂכוֹל לֵב הַפֶּסֶד
הָאֵלכִי מִצְוֵנָה וְכוּ'
הַנָּחַל מוֹכֵר הִיא וְהָאֵל
נָחַל נִמְצֵי אֵלֶּם אֶתְּמַר
הַכֵּן וְכוּ' וְהָאֵלמָה
מוֹכֵר בְּסוֹמֵחַ: (13) וְהָאֵל
וְכוּ' אִימֵר וְכוּ' שָׁלֵחַ וְכוּ'
יִפְרָעֵלֵךְ הֵכֵן מִמֶּנּוּ לִקּוֹחַ
כִּלֵּי־יָד וְכוּ' וְהָאֵלמָה
(14) דִּי־הָאֵלכִי וְכוּ' וְהָאֵל
דִּי־הוּרָה דַּעֲבָדֵי:

גליון הש"ס

מתני' לוקח ביותר. עין לקמן דף מג ע"א: בהר"ן ד"ה אמר שמואל והו"ל בשמואל. בשואל. ועיין צהר"ן פ"ק דמסכת ע"ז דף שלג ע"ב וז"ע:

פירוש הרא"ש

מאובלי השום. מעשרה
תקנות שחקן עזר ספר
אולנסקי שם צברת שם
זהו מרבה את הרע
ובלל עם זאת מועת ח"ן
מותר בבורות. שם
עולים להגן אפי"ס
שמואריימא הוא שם
שמואל את ירושלים וכן
גויים מחרו לסת מנקוס
ירושלים: אריא
בתיים אפילו עובר
בבב"ס. שם יא ערוב
סוכים יא יקיים שנהג
לשומר את שבת: שם
בישראל. שנקלסו שם
אברהם ואלו מלל יג: נח
מתג' ואסור בקבור
בבב"ס. שם אולנסקי
מוע ערסה: שם יתקור
על שמה דאברהם.
דמאי יושבי (חל) וע
אברהם אפי"ס

מתני' אסור בישראל.
וגרים נמי בכלל זרע

אברהם יינהו דכל שומרי ה
לארס ועמה אב לכל הגוים
נהנה לישראל. וישראל לא
נקט נמי לזרע ישראל: אין
לו באונסקין כמו שואל שכל
אינו נהנה דכולי האי לא ר

רעז"י

מִתְנִי' מְזוּסִי שָׁנָה מֵאוֹתָן שֶׁמֶשְׁמֵרִין שָׁנָה: **אֶסּוּר צְלוּסִים:**
 שֶׁהֵן כְּמוֹ כֵּן מִשְׁמֵרִין שָׁנָה: **מֵאוּלָּי הַשּׁוּם** צְלִילִי שָׁנָה:
אֶסּוּר צִישְׂרָאֵל דִּישְׂרָאֵל רִגְלִין לֵאכּוֹל שׁוּם (צ"ק פ.ב) מִפְּנֵי עוֹנָה
 שֶׁמִּקְיָיִמין מַעֲרָב שָׁנָה לַעֲרֵב שָׁנָה וּמִרְבֵּה לֵהֵם הַזֶּרַע כְּדֹאמֶר אֲשֶׁר
 פָּרִי יֵתֵן מִצְעֻד¹ אֶל תַּלְמִידֵי הַכֹּהֲנִים
 הַמִּשְׁמָשִׁין מִטּוֹטִיָּהִן מַעֲרָב שָׁנָה לַעֲרֵב
 שָׁנָה (כְּתוּבֹת פ.ב): **וְאֶסּוּר**

מִתְנִי' ^א ⁸ **הַנּוֹדֵד** **בְּיִשְׂרָאֵל** וְאֶסּוּר בְּכוֹתֵי

כְּדֹסִים: שהם נמי אוכלים שום
צילי שבת: **ומותר** כְּדֹסִים.
שהן אינן עולין לירושלים חלל להר
רמזים: **גמ' אפי' עובדי כוכבים**
נמי: אי מותרין שבת יחא אסור
בהן: **חלל:** מאי שובתי שבת אומן
דמזונין על השבת דהיינו ישראל
וכותים הן מזונין על השבת מפני
שהן גרים אצל עובדי כוכבים אע"פ
שמותרין שבת אינן מזונין: **ומותר**
לכותם ואחליהו: ה' מזונין ויבנה

עובדי כוכבים ההוא
מצווין בעולי ירושלים
כותים מצווין ואינם
שאיני נהנה לבני נח
בעובדי כוכבים: **גמ'**
מכלל בני נח כיון דא
על שמיא: **מתני'**
אברהם אסור ביש
כוכבים: **גמ'** והא
ביצחק יקרא לך זרע
ביצחק יולא כל י
נהנה מִישראל * לוקח
שישראל נהנין לי
ביותר * ואין שומעין
והן לי יהנה לעובדי
שמואל * הלוקח כס
ונאנס בידו חייב אל
היא תנו שאיני נ

מהן ציטר ומוכר להם כפחות. כלומר
 צול ונמנע שחינו נהנה מהן: **שישראל**
 לא יחו נהנין ממנו מוכר להן ציטר
 דהשחא אין נהנין ממנו: **ואין שומעין**
 לו. שלא ימנע אדם שיהא שומע לו
 דדבר זה שצטיל נדרו (א) מוכר לו
 צול ויקח ממנו ציטר: **גמ'** הלוקח
 כלי ממים האומן לצקרו. אם יפה
 יתן לו דמיו ואם לאו שחזיר לו
 כליו (ב) דמיו כליו זכריה: **ונאנס**

מידו. שנשבר חייב לוקח לשלם לו: **אלמא** (א) הנאת לוקח היא דהנאה ללוקח במקחו יותר משל מוכר הלכך חייב דגמר ומקני נפשיה דבהיה הנאה שמניחו לבקרו (ב) והוי כנושא שכר ונתחייב באונסין: **אבל שזה בשוה.** אינו יכול [למכור]. ואי כ"ד הנאת לוקח היא הקונה חפץ ולא הנאת המוכר אפי" שזה בשוה נמי יהא יכול למכור דלא היה הנאת מוכר אלא הנאת לוקח: תריץ דמתניתין דמשמע שזה בשוה לא: **בוצינא דרמי על אפיה.** עייקא דבישא דלא קפץ עליה וצניא ודומה לו כמי שמונחת על פניו ועשוי כשמוכרה שזה בשוה הנאת המוכר היא ולא הנאת לוקח (א) הלכך מוכר בפחות אבל שזה בשוה לא: **אימא רישא.** דהיה לוקח ביותר ודייקינן מינה הכי נמי אבל שזה בשוה לא אינו לוקח אלמא הנאת לוקח הוי דאי הנאת מוכר אפילו שזה בשוה נמי הנאת מוכר היא ולא הנאת לוקח ודבכי יכול לוקח מהן דאכתי לית ליה הנאה דבהוה וצני: **ועוד אימא סיפא קונס שיטרא** בפחות ומוכר ביתר הנאת שזה בשוה לא: ואי **בוצינא דרמי** המוכר ולא הנאת לוקח היא: **סיפא בוצינא חריפא.** במקורה דהלכך מוכר ביותר: **אפילו שזה בשוה נמי.** יהא לוקח המדיר דהא

זוהי בכלל זרעו הסי' הוא היה מחילה לגרים וכמיה כי אז המון גרים נמחקו במחלה אב
ירמיה דף ק"ג: וזוהי עובדיה ביבוסים. ואפילו סם מורע אברהם כן מפרש במחלה: שאני
דוקא להמ"ל הטורד הנאה מחזירו לוקח ממנו בפחות סי' אלף מדנקט גרשאל לזרע אברהם
ומפיעל לו. כדי נקטיה ואלו דגריס אס שומעין לו: גבי' הלווקה בלרים מן החצר. לבינומא נקט
הנאה שלו כי ימי ששלמו ולא להמלאל: ואי האת אלה הוי אפילו שוה בשוה גמי. שסרי
על אפיה: דרישא לוקה ביותרה. דמשמע אל אלה כסוה לא וכן דלמא זבינא דרמי
נמי שאין אלו הלאה לנפש: סיפא בבינומא חרישא. ולין הנהלא לוקה אלה דרמי

ארבעה נדרים פרק שלישי נדרים

ר"ז

לא.

אפי' עוזדי כוכבים נמי. כלומר ה"ל למתני אסור במקיימי השבת כדי שיהיו בכלל כל העובדי כוכבים השבועים; אמר אזני מלווה ועושה קנני. כלומר שאין בכלל דבריו אלא מלווין ועושין; בסרי קמייא. דהיינו שציתם שבת ואכילת שום ישראל וכו' ומכאן מלווין ועושין; מבתנ' קונס שאיני

הנהגה לבני נח מוסר בשראל. ואע"ג
לשראל נמי בני נח ניהו כיון
לדאיתקדש אברהם אבינו זיקרו על
שמה ולא על שם נח: שאיני הננה
לזרע אברהם אסור בשראל ומוסר
בעובדי דלויזים. דלפי' בני ישמעאל
ועשו לא מיקרו זרע אברהם דמפ'
בגמרא: שאיני הננה לשראל לוקה
בשר. כדי שלא יהיה מהם צמה
שהוא לוקה: ומוסר כפחות. כדי
שלא יהיה צמה וזרע אברהם אסור

שנה יִהְיֶה מֵהַסָּבִיב כִּנְיָה שֶׁהוּא מוֹכֵר
דְּמִיתִימִן מוֹקֵמִין לֹא בְּגִמְרָא צוֹבִינָא
וְיִשְׁמַעְתָּ דְּלִיכָא הִנָּחַל וְלֹא וּמוֹכֵר
כֹּל שֶׁהוּא נִמְכָּר שׁוֹה צְבוּרָה. וְכִי אֲמַרְי
בְּצַפְחוֹת וְצִיתָר שְׂרִי דְּוָקָא כְּשֶׁאֲסֵר
עַל עַלְמֵנוּ שֶׁלֹּא יִהְיֶה מִיִּשְׂרָאֵל דְּצִי
ה"ג לֹא מִתְהִי מִיִּיְהוּ אֲבָל אִי אֲסֵר
עַל עַלְמֵנוּ נִכְסֵיהֶם אֲפִי לִקַּח שׁוֹה
מִנֵּה בְּמֵאֲתִים אֲסוֹר לִהְיוֹת מִמֶּקְחוֹ
שִׁדְּרוֹ כְּכִי חָל עַל נִכְסֵיהֶם:
שִׁדְּרוֹ כְּכִי חָל עַל נִכְסֵיהֶם:
שִׁדְּרוֹ כְּכִי חָל עַל נִכְסֵיהֶם:
הִנָּחַתוֹ עַל יִשְׂרָאֵל: לֹאֻקַּח בְּצַפְחוֹת
וּמוֹכֵר צִיָּתָר וְאִין שׁוּמַעִין לוֹ. כְּלוּמַר
אִין לוֹ תִּקְנָה לִיקַח וּלְמוֹכֵר לִיִּשְׂרָאֵל
אֲלֹא אִ"כ יִקַּח בְּצַפְחוֹת וּמוֹכֵר לֵהֵם
צִיָּתָר כְּדִי שֶׁלֹּא יִהְיוּ מִמֶּנּוּ אֲבָל אִין
שׁוּמַעִין לוֹ צִיָּתָר אִם לֹהֲפָקִיד מִחוּסָא.
וְעִיתָא דְּגִרְסִי שׁוּמַעִין לוֹ בְּצַפְחוֹת
כְּלוּמַר אִם שׁוּמַעִים לוֹ אֲבָל בְּלֹא הִכִּי
לֵית לֵיהֶם תְּהֻמָּתָא וְאֲפִי צִנְכְּסִים שְׁחִנָּה
וּמוֹכְרִים: גַּמ' אֲמַר

מִן הָאוֹמֶן לְבָקְרוֹ
אֶת קֶסֶר הַנָּתַל לֹקֶחַ
נִגְהַ מִיִּשְׂרָאֵל מוֹכֵר
שׁוּהָ לֹא וְאִי הַנָּתַל
בְּשׁוּהָ מִתְנִי' בּוֹבִינָא
זֶה כֵּן אִימָא רִישָׁא
יִמָּא סִיפָא שִׁישְׂרָאֵל
חֹתָן] וּמוֹכֵר בִּיּוֹתֵר
אִפִּיה אִפִּילוֹ שׁוּהָ
חֲרִיפָא אִי הִכִּי
שׁוּהָ בְּשׁוּהָ אֵלָּא
מִתְנִי'

הרי הוא מהנה אותן הלכך אסור: שאיני נהנה נהם וסם ליה יונה
 לעוצדי כוונתו. כתב הרמ"ה ז"ל דהא קמ"ל דלא תימא כיון דהכי
 נדר אי אפשר לו לעמוד בנדרו והוא ליה כי יהיה דאמר לעיל
 בפרק ואלו מותרין (דף טו.) שבועה שלא אישן ימים מכין אותו
 וכן לאלתר והכי נמי נימא דיהנה לאלתר דזכר שאין אפשר לעמוד
 בו הוא קמ"ל דלא כיון דאיכא תקנתא בעוצדי כוונתו אישן שיהא
 מקנה רחוקה לו: גמ' אמר שמואל הלוקה כלי מן הסגר ונאנס
 יציד חייב הנאנס לוקה היל. אוקמינן התם בפ' הספינה (ב"ב פח.)
 דקדקי דמיה הלכך סמכא דעמיה דלוקה שאם רצה ללקחן הרשות
 יציד וכיון שכן חייב באונסין דבמקח כל הנאה ללוקה היא ולא
 למוכר והוא ליה (ס' ט) כשמואל דמשום דכל הנאה שלו חייב
 באונסין ונהי דהא לא חש לפרושי דהא דשמואל דוקא דקדקי
 דמיה

נהנין לִי. כלומר שלא יהו ישראל נהנין ^(א) לי ממני לוקח
ל אפיה אפילו שזה בשוה. ממי יהא יכול למכור דהא הגאמ
האזען עלה זבינא דשוה דהוי הגאמ לוקח ולא
הגאמ לוקח היא ולא הגאמ מוכר ולא ^(א) יהא הך
נהנה ממנו:
ממני

פריך מאי איריא כותים דכיון שקבר שכותים גירי אריות הן דא"כ הווצדי כוכבים בכלל הכו ששומרים בשבת ולאבי פריך אפילו עוצדי כוכבים נמי:

וגר אף ע"פ דפרנסתו במקומו וממכר מיקרי הגזל לוקח ולא הנחמו: אלמא הנאת לוקח הו' יין המוכר נהנה כלום: בובינא דרבי' על אפיה. מקח שאין לו קופטין וכל ההנאה של מוכר אפיה אפילו שגזש נמי דכל ההנאה של מוכר היא וכן סיפא דקמי ששרא'ל נהני' לו מ' כי וצין ביותר לית ליה הנאה: אפילו שיה בשוה גמי. אין כאן הנאה למוכר:

עין משפט
נר מצוה

סב א מיי' פ"ט מהל'
נדריס הלכה כ סמוג
לאויז רמב טוש"ע י"ד סי'

ריו קעי' לח:
[ב טור י"ד סי' ריו]:
הג' ג מ"י' שם טוש"נ שם

סעיף לט:
סדר דהרז מיי' שם הלי'
ב וברא מוש"ו שם

סעיף מ:
סה ח מ"י פ"ז מהלכות
נדריהם הלכה ז חמנ

שם טוש"ע י"ד סי' רכו
סעיף א':
הו' נ' חיי' ח"ד חבל'

מכירה הלכה יד קמג
עשין פז טוש"ע ח"מ סי'
החו וחימו ה חיוס יא

קרב. וברא"ש שם סימן

מוסף רע"י

[illegible]

תוספות

החודר משוכתי שבת
אסור בישראל
אסור בברית. שם
הכוכים מקימי מלות
שבת: מאובלי השום
אסור בישראל ואסור
בברית. פי' אומן שמנוין
ללאכול עם מקנת עורא
שם וגם השום שזמרים
תקנה דלחילת שום ע"פ
וכה"ג דמפרשין הכא שר"ל
מאובלי השום מע"ש תן
לקמן פרק קונס י"ח
ד"ה י"ב מ"ח ב"ח שם

[illegible]

ולא הגת מוכר דמחייבת
לא ומיהו כשמוכרו בפחות
ד ציטר אפילו שזה בשוה